

Klasa: 034-08/2015-01/062
Urbroj: 580-07/26-2015-002
Zagreb, 21. travnja 2015.

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti
dr.sc. Dražen Lučić, predsjednik Vijeća

Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9
10110 Zagreb

Predmet: HAKOM - analiza tržišta veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža
na fiksnoj lokaciji
- stručno mišljenje; dostavlja se

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) zaprimila je 16. ožujka 2015. zahtjev Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) kojim traži mišljenje Agencije o zaključcima iz prijedloga odluke kojim se utvrđuje mjerodavno tržište veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji podložno prethodnoj regulaciji, a čiji sastavni dio je pripadajući dokument analize tržišta (klasa: UP/I-344-01/14-03/09, urbroj: 376-11-15-1 od 13. ožujka 2015.; dalje: Prijedlog Odluke). Pri tome, na temelju članka 54. stavka 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, broj: 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14; dalje: ZEK), HAKOM traži mišljenje u svezi utvrđivanja i određivanja mjerodavnog tržišta te procjene postojanja značajne tržišne snage operatora.

Agencija je izvršila uvid u dostavljeni Prijedlog Odluke te je na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl.iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic i mr.sc. Tatjana Peroković, članovi Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u smislu članka 25. stavka 1., članka 30. točke 10. i članka 31. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj: 79/09, 80/13; dalje: ZZTN), sa 18/2105. sjednice, održane 21. travnja 2015. donijela sljedeće

M I Š L J E N J E

Agencija nema primjedbi na zaključke iz Prijedloga Odluke, a koji se odnose na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora.

Obrazloženje

HAKOM je, sukladno članku 52. ZEK-a, a nastavno na članak 16. stavak 6. točku c). Direktive 2009/140/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. te članak 118. Prijelaznih i završnih odredaba Zakona o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, broj: 90/11), proveo postupak analize tržišta veleprodajnog lokalnog pristupa koji se pruža na fiksnoj lokaciji.

Rezultat provedene analize je Prijedlog Odluke. U postupku javne rasprave, HAKOM je Agenciji dostavio Prijedlog Odluke sa zamolbom za davanjem mišljenja o zaključcima HAKOM-a u odnosu na određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu postojanja značajne tržišne snage operatora.

Uvidom u Prijedlog Odluke, Agencija je utvrdila kako je HAKOM u provedbi postupka analize tržišta vodio računa o primjeni europskih direktiva na području elektroničkih komunikacija, a koje su implementirane u hrvatsko zakonodavstvo kroz ZEK. Riječ je o Preporuci Europske komisije o mjerodavnim tržištima podložnima prethodnoj regulaciji (Commission Recommendation of 9 October 2014 on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.10.2014., L 295/79; dalje: Preporuka) i Smjernicama Europske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage sukladno zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i usluge (Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, Službeni list, 11.7.2002., C 165/6; dalje: Smjernice).

Navedena Preporuka i Smjernice određuju da se mjerodavno tržište i ocjena značajne tržišne snage operatora na mjerodavnom tržištu utvrđuju u skladu s načelima prava tržišnog natjecanja.

U tom smislu, mjerodavno tržište u dimenziji roba ili usluga obuhvaća sve one proizvode i usluge koji su međusobno zamjenjivi, ne samo u smislu njihovih objektivnih značajki na temelju kojih zadovoljavaju potrebe potrošača, njihove cijene ili njihove namjene, već i u smislu konkurentnosti i/ili strukture ponude i potražnje na promatranom tržištu. Prilikom utvrđivanja mjerodavnog tržišta, potrebno je obuhvatiti one proizvode ili usluge koje krajnji potrošači smatraju međusobno zamjenjivima. U postupku određivanja mjerodavnog tržišta, pored analize značajki samog proizvoda ili usluge, njihove cijene i namjene, potrebno je analizirati zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani potražnje i zamjenjivost proizvoda ili usluge na strani ponude.

Uvidom u Prijedlog Odluke, Agencija je utvrdila kako je HAKOM pri određivanju granica mjerodavnog tržišta u dimenziji usluga, polazio od utvrđivanja zamjenjivosti usluga na strani potražnje na maloprodajnoj razini te zamjenjivosti na strani potražnje i ponude na veleprodajnoj razini.

U odnosu na analizu zamjenjivosti usluga, Agencija navodi kako je riječ o analizi pretežito tehničkog i funkcionalnog karaktera promatranih usluga. Zaključke o istima HAKOM je donio temeljem specifičnih stručnih znanja koje ima kao sektorski regulator te na temelju prakse i iskustva u provedbi ZEK-a u odnosu na predmetno mjerodavno tržište.

U odnosu na mjerodavno tržište u zemljopisnoj dimenziji, HAKOM je zaključio kako je zemljopisna dimenzija nacionalni teritorij Republike Hrvatske. Takav zaključak HAKOM u bitnome temelji na činjenici kako su cijene veleprodajnog pristupa kao i cijene na povezanom

tržištu maloprodajnog širokopojasnog pristupa ujednačene na cijelom teritoriju države te da operatori uglavnom imaju nacionalne marketinške i promidžbene strategije što ukazuje na postojanje nacionalnog tržišta na veleprodajnoj razini. Pored toga, HAKOM zaključuje kako je pravni i regulatorni okvir vezan uz područje elektroničkih komunikacija isti na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Tako utvrđeno mjerodavno tržište sukladno je mjerodavnoj Preporuci i Smjernicama.

Nadalje, pri procjeni značajne tržišne snage poduzetnika na mjerodavnom tržištu, HAKOM je, pored pokazatelja tržišnog udjela operatora na mjerodavnom tržištu, primijenio druga mjerila i to: nadzor infrastrukture kod koje postoje velike zapreke razvoju infrastrukturne konkurencije, jednostavan ili povlašten pristup tržištima kapitala, ekonomiju razmjera, ekonomiju opsega, nedostatak protutežne kupovne moći te stupanj vertikalne integracije. Navedeni kriteriji proizlaze iz odredaba točke 78. Smjernica.

Slijedom navedenoga, zaključci iz Prijedloga Odluke u svezi određivanje mjerodavnog tržišta i procjenu značajne tržišne snage operatora, nisu u suprotnosti s odredbama ZZTN-a.

Nadalje, Agencija navodi kako je predmetno mjerodavno tržište navedeno u dodatku Preporuke kao jedno od tržišta koja su podložna prethodnoj regulaciji. Drugim riječima, Europska komisija je zaključila kako su na tom tržištu kumulativno zadovoljena tri mjerila te u skladu s tim zaključila kako je predmetno tržište podložno prethodnoj regulaciji.

Pored navedenog, Agencija ističe kako je donijela rješenje (klasa: UP/I 034-03/2013-02/007, urbroj: 580-06/41-14-096 od 19. ožujka 2014.; dalje: Rješenje) kojim je koncentraciju poduzetnika HT i Optime, ocijenila uvjetno dopuštenom uz ispunjavanje sveobuhvatnih mjera i uvjeta kako bi se otklonili mogući negativni učinci koncentracije na tržišno natjecanje.

Agencija je mišljenja kako samo određivanje regulatornih obveza u smislu odredaba ZEK-a, treba temeljiti na utvrđenim činjenicama u svakom pojedinom slučaju, u odnosu na svakog pojedinog operatora uzimajući u obzir njegove posebnosti te pravne i stvarne činjenice. Drugim riječima, Agencija smatra ispravnim da se pri određenju regulatornih obveza uzmu u obzir sve činjenice koje se odnose na pojedinog operatora, a koje se u konkretnom slučaju mogu razlikovati među ostalim zbog činjenice uvjetno dopuštene koncentracije poduzetnika HT i Optime te mjera i uvjeta koje su određene Rješenjem.

Zaključno, HAKOM je postupak analize predmetnog tržišta proveo sukladno ZEK-u. Agencija pak u konkretnim postupcima vezanim uz poduzetnike koji djeluju na tržištu elektroničkih komunikacija, u svakom pojedinom slučaju individualno utvrđuje mjerodavno tržište u smislu propisa o zaštiti tržišnog natjecanja čija primjena je u nadležnosti ove Agencije, koje se ne mora nužno poklapati s mjerodavnim tržištima koja je HAKOM utvrdio *ex ante*.

Predsjednik Vijeća
za zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag.iur.